

ผลงานวิจัยชุดเอเชีย โครงการเมธีวิจัยอาวุโส สกว.

กัมพูชา

ประวัติศาสตร์ สังคม เศรษฐกิจ ความมั่นคง การเมือง และการต่างประเทศ

เขียน ชีระวิทย์
สุณัย ผาสุข
(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)

พิมพ์และเผยแพร่โดย
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)
และ
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คำแถลงของผู้อำนวยการ สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีภาระสำคัญที่จะต้องส่งเสริมการศึกษาและวิจัยปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในเอเชีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกี่ยวกับประเทศที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาคเช่นกัมพูชา วัตถุประสงค์ที่สำคัญคือทำให้คนไทยมีความรู้เกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านดีขึ้น และส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในเชิงสร้างสรรค์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ผู้วิจัยเรื่องนี้ ศาสตราจารย์ ดร.เชียน อีระวิทย์ เป็นผู้รู้จักกันดีในวงการจีนศึกษา ในขณะเดียวกันก็เป็นผู้ที่มีผลงานทางวิชาการเกี่ยวกับประเทศอินโดจีน จนเป็นที่ยอมรับกันทั่วไปในวงการวิชาการไทยและต่างประเทศด้วย เมื่อสถาบันเอเชียศึกษาได้นำรายงานวิจัยเรื่องนี้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2543 ปรากฏว่า ผู้วิจารณ์หลายท่านให้น้ำหนักในคุณค่าและคุณภาพของผลงานวิจัยเรื่องนี้มาก ผู้วิจัยได้ใช้เวลาอีกสามเดือนในการปรับปรุงคุณภาพให้ดีขึ้น จึงเชื่อว่าผลงานวิจัยเรื่องนี้จะต้องมีคุณภาพดีและมีประโยชน์ต่อวงการกัมพูชาศึกษาอย่างแน่นอน

สถาบันเอเชียศึกษา มีความยินดีที่มีส่วนร่วมบริหารงานวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนจากสกว.เรื่องนี้ รวมทั้งการพัฒนานักวิจัยรุ่นเยาว์ที่เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่องนี้ด้วย และขอขอบคุณ ศาสตราจารย์ ดร.เชียน อีระวิทย์ และสกว. ที่มอบความไว้วางใจให้เป็นผู้จัดพิมพ์เผยแพร่ในนามของสถาบันเอเชียศึกษา และสกว.ด้วย

รองศาสตราจารย์ ดร.สุภางค์ จันทวานิช

ผู้อำนวยการ

กันยายน 2543

สารบัญ

หน้า

คำนำของผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย	ก
คำแถลงของผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
คำอธิบายการถ่ายคำเขมรเป็นไทย	ฉ
สารบัญ	ญ

บทที่ 1	บทนำ	1
	ที่มาและวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย	1
	ขอบเขตและประเด็นสำคัญของงานวิจัย	2
	วิธีวิจัยและเสนอผลงาน	3
	การใช้คำทับศัพท์ภาษาเขมร	5

บทที่ 2	สภาพทางภูมิศาสตร์ของกัมพูชา	6
	สภาพพื้นที่และระบบนิเวศวิทยา	6
	แม่น้ำ ทะเลสาบ และพฤติกรรมการใช้น้ำ	9
	ภูมิอากาศและปริมาณฝน	12
	สินแร่	12
	สรุปและข้อสังเกต	13

บทที่ 3	ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์กัมพูชา	15
	กัมพูชายุคก่อนตกเป็นอาณานิคมของฝรั่งเศส	15
	กัมพูชาภายใต้การปกครองของฝรั่งเศส (1863 - 1953)	18
	กัมพูชาภายใต้การปกครองของสมเด็จพระเจ้าสีหนุ (1953 - 1970)	24
	กัมพูชาภายใต้การปกครองของลอน นอล (1970 - 1975)	28

(สารบัญต่อ)

	หน้า
กัมพูชาภายใต้การปกครองของพอล พต (1975 - 1978)	32
กัมพูชาภายใต้การยึดครองของเวียดนาม (1979-1989)	37
สรุปและข้อสังเกต	43
บทที่ 4 สังคมกัมพูชา	45
ภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสังคม	46
ประชากร	50
โครงสร้างประชากร	51
ชาติพันธุ์	56
อาชีพและแรงงาน	58
การย้ายถิ่น	59
การศึกษา	61
วัฒนธรรม	64
ศาสนาและความเชื่อถือ	64
วัฒนธรรมการเมือง	68
ภาษา ศิลปะ และการบันเทิง	70
สรุปและข้อสังเกต	54
บทที่ 5 เศรษฐกิจกัมพูชา	72
วิวัฒนาการการพัฒนาเศรษฐกิจของกัมพูชา	72
สมัยสมเด็จพระสีหนุ (1953-1970)	73
รัฐบาลนายพลลอน นอล (1970-1975)	74
รัฐบาลกัมพูชาประชาธิปไตย (1975-1978)	74
รัฐบาลเฮง สำริน-ฮุน เซน (1979-1991)	75
เศรษฐกิจกัมพูชาในทศวรรษที่ 1990	77

(สารบัญต่อ)

โครงสร้างเศรษฐกิจกัมพูชา	81
ภาคเกษตร	82
ป่าไม้	83
ภาคอุตสาหกรรม	85
ภาคการค้าและบริการ	87
ปฏิสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศ	91
การค้าต่างประเทศ	91
การลงทุนต่างประเทศ	95
ความช่วยเหลือต่างประเทศ	98
สรุปและข้อสังเกต	102
 บทที่ 6	
ความมั่นคงของกัมพูชา	104
สมัยสมเด็จพระสีหนุ (1953-1970)	105
สมัยรัฐบาลลอน นอล (1970-1975)	107
สมัยรัฐบาลพอล พต (1975-1978)	109
กัมพูชากายใต้การอุปถัมภ์ของเวียดนาม (1979-1991)	111
กัมพูชาหลังข้อตกลงปารีส (1991-2000)	114
ระบบความมั่นคงในทัศนะของรัฐบาลกัมพูชาในปัจจุบัน	121
ความมั่นคงภายนอก: ระบบการป้องกันประเทศ	122
กำลังทหาร	122
ระบบอาวุธ	124
งบประมาณ	125
ความมั่นคงภายใน	126
สรุปและข้อสังเกต	132